

Rekopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

KURJER LITWESKI

WYDAWNICTWA ROK X.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni pościowych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt 5-to Jerski № 28.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedzielę od 12—1 p. p.

Redaktor przyjmuje od godz. 2—3 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petiowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petiowy lub jego miejsce 60 kop. Ogłoszenia na 1 str. o pożytku państw. za wiersz petiowy lub jego miejsce 1 rub. Reklamy za wiersz petiowy lub jego miejsce 60 kop. Nekrologi za wiersz petiowy lub jego miejsce na 1 str. 50 k. po tekście 20 k. Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rub. Ogłoszenia zwięzłe za wiersz petiowy lub jego miejsce 20 kop. Drobne ogłoszenia za każdy wiersz 4 kop. najniższe 40 kop. Ogłoszenia w niedzielnych numerach o 25 proc. drożej. Dolaczenie prospektów do „Kurjera” 7 rub. od tysiąca kopert opł. poczt.

WARUNKI PRENUMERATY:			
	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.
W WILNIE	8.—	4.—	2.—
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10.—	5.—	2.50
ZAGRANICĄ	16.—	8.—	4.—

Numer pojedynczy 5 kop. Zmiana adresu 20 kop. Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie. Prenumeratę przyjmujemy się tylko od 1-go każdego miesiąca. Listów nieterminowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rekopisów — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje. Rekopisy bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

Ogród po-Bernardyński.

TEATR „NOWOCZESNY”

Dyrekcja St. KSIĄŻEK i S-ka.

DZIŚ!! Po raz ostatni. DZIŚ!!
„Pierwszy bal”, komedia w 1 akt. Z. Przybylskiego, debiut p. K. Rdzawicza. — **Dział koncertowy. — Divertissement baletowe.** — „Lizja w kościele”, wodewil z francuskiego, debiut p. Janiny Staszewskiej.

CENY ZNIŻONE

W sobotę dnia 23 sierpnia benefis **MIECZYSLAWA KAGANA.**

Ogród Botaniczny I. Szumana. Sala koncertowa. Telef. 364.

DZIŚ WSPANIĄŁE DIVERTISSEMENT.

20 Mm programu 20 Mm.

Restauracja otwarta od godz. 10-jej wiecz. Na werandzie od g. 2-5 obiad. — O g. 8-jej wiecz. kolacja. Podczas obiadów i kolacji gra orkiestra damska. W ogrodzie zabawa, kinematograf na otwartej scenie. **Wejście do ogrodu 10 kop.**

Teatr Familijny R. Sztremera.
Z racji obchodzonego powstania. Wspaniały obraz z udziałem wojsk wszystkich rodzajów broni „**BÓG WOJNY**” Wielki Korzykanian w 5 częściach i farsa pikantna.
Tylko dla dorosłych. **Oddzielki noy zapomnienia** przygody starożytności. **W sobotę 23 sierpnia** będzie demonstrowana Burpeeska i wszechświatowa sensacja. — Nowe chef d'oeuvre sezonu 1914—1915 r.
ul. Wielka 74. Anons: W sobotę 23 sierpnia będzie demonstrowana Burpeeska i wszechświatowa sensacja. — Nowe chef d'oeuvre sezonu 1914—1915 r.
Telef. 36 10-00.

Zarząd

Kowieńskiego Towarzystwa Rolnego Wzajemnych Ubezpieczeń

(Poniewież, ul. Szadowska № 16, adres dla przekazów: **Kow. Tow. Wzajemnego Kredytu Rolnego, Poniewież, ul. Szadowska № 16.**)

Po otrzymaniu pozwolenia na przeniesienie do Poniewieża, zawiadania o wznowieniu działalności.

Dla zwiększenia środków miejscowego Damskiego Komitetu Rosyjskiego Tow. „CZERWONEGO KRZYŻA”, znajdującego się pod zarządem małżonki p. gubernatora

S. A. WIERIOVKINOWEJ

odbędzie się w ogrodzie po-Bernardyńskim w niedzielę, 24 sierpnia r. b. Wielki koncert z udziałem oper. art. pp. Boguckiego, Kucyńskiego i Wileńskiej Orkiestry Symfonicznej.

Między innymi ork. wykona oprócz rosyjskiego hymnu narodowego również narodowe hymny: francuski, angielski i belgijski. W ogrodzie: żywe obrazy, kiosk i in. W teatrze Nowoczesnym trzy przedstawienia (od g. 5—7, 7—9 i 9—11). Cały dochód z koncertu i przedst. na korzyść damskiego Komitetu „Czerwonego Krzyża”. Wejście do ogrodu 25 kop. Pocz. koncertu punkt. o g. 8 w.

Bilety zawczasu na koncert można nabywać w magazynie nut „Filharmonia” (Wielka 26), na przedstawienia — w księgarni Makowskiego.

Z Kowieńskiego Tow. Rolniczego.

Dnia 17 (30) b. m. odbyło się w Poniewieżu zwołane za inicjatywy Rady K. T. R. zebranie ziemian kowieńskich, poświęcone omówieniu dostawy zboża do intendentury, tudzież kilku innych spraw aktualnych.

Sprawa dostawy zboża dla potrzeb armii przedstawia się obecnie w ten sposób, że cała organizacja tej akcji biorą w swoje ręce władze administracyjne, używające do jej wykonania funkcjonariuszów komisji urzędów roln. Wszelkie nabywanie zboża (żyta, owsa, jęczmienia i pszenicy) od producentów przez pośredników, jako też skup zboża przez prywatnych kupców zostają zakazane. Co do pszenicy postanowiono prosić o zwolnienie z zakazu wobec nienabywania jej przez intendenturę.

Na stacjach Murawjewa, Popielany, Radziwiłłowski, Szawle, Kiejdan i Janów, tudzież na st. Poniewież, Subocz i Rakiszki, dalej na wązkotorowce na st. Traszkun, O. nikszy i Trombaciszki, z przylegającymi stacjami drobnymi, funkcjonować będą stałe komisje rekwizycyjne.

Komisje te przyjmują zboże od producentów wprost na stacjach, kwalifikują je i przyjmują, wypłacając za małe partie (głównie od włościan) gotówką na miejscu. Za partie większe otrzymuje producent kwit, który wraz z rachunkiem przesyła gubernatorowi, a ten niezwłocznie wysyła należną sumę według wskazania sprzedawcy. Przyjmuje się żyto i owoce, w braku tego ostatniego jęczmień. Cena za pud — 1 rub. Żyto przyjmowane będzie przy wadze 110 — 120 złotych. Owoce przy wadze 85 na wagę holenderską. Potrącenie od ceny 1 rub. — za pud w miarę zanieczyszczenia i małej wagi. Niżej 110 złotych żyto przyjmowane nie będzie i musi być przeczystowane na stacji, ku czemu służą będą umieszczone na stacjach maszyny oczyszczające. Worki będą udzielane przez komisje za nienia-

dze, które zwracane będą przy dostawie zboża. Na wązkotorowce obowiązkowo owoce należy dostawiać w workach, gdyż w workach pójdzie on dalej.

Zwołanie jednolite zaakceptowało propozycję Rady wybrania przedstawicieli od ziemian do rzeczonych komisji i starania się o ich zatwierdzenie. Niezwłocznie wybrani zostali przedstawiciele z łona członków T-wa lub jego oddziałów na każdą stację i lista ich została już zatwierdzona przez gubernatora. Niezależnie od tego wybrana została stała komisja gubernalna w Poniewieżu w osobach pp. Zygmunta Szwojnickiego i Władysława Ciołkowicza, której zadaniem będzie stałe komunikowanie się z władzami i wyjaśnianie wszelkich kwestii wynikających, tudzież ewentualnych nieporozumień.

Po załatwieniu tej sprawy poruszoną została sprawa inna, a mianowicie udzielania furmanek dla tak zwanej powinności ziemskiej, tudzież ludzi dla ochrony linii telegraficznych i t. p.

Zwołanie orzekło, iż niechciało się od tego nie należy wobec przeciągnięcia włościan tego rodzaju powinności, postanowiono jednak prosić Radę o wszczęcie starań u władz, aby wobec skonstatowanych nadużyć i samowoli władz gminnych (włościan), wszelkie rozporządzenia do ziemian wydawane były tylko przez naczelników ziemskich lub policję.

Trzecia wielce doniosła sprawa bieżąca była sprawa organizacji lazaretu imienia rolników ziemi kowieńskiej. Pełnomocnicy T-wa w liczbie około 120 już otrzymali kwit-rusze i upoważnienia do zbierania składów wśród najszerszych sfer rolniczych i praca wro w całej pełni. Wyrażono jednolite życzenie, aby rolnicy ofiarowywali na rzecz lazaretu nie mniej niż po 5 kop. z dziesięciny wobec tego, iż na utworzenie lazaretu na 50 łóżek na czas 6 miesięcy potrzebną jest kapitał około 46 tysięcy rub.

Jednocześnie Rada zawiadomiła zebranych o otrzymanej od p. Kogoniewskiego, prezesa wil. T-wa do-

broczności wiadomości, iż wileńskie T-wa Dobroczynności ofiaruje bezpłatnie dla naszego lazaretu dwie sale i ewentualnie uda się może dobrać i łóżka. Na razie postanowiono otworzyć lazaret na 10 łóżek i powiększać ich liczbę w miarę wzrastania wpływów ze składów.

Wobec konieczności ujęcia całej akcji w pewną stałą organizację, postanowiono wybrać stały Komitet nadzoru lazaretu i w jego ręce złożyć całą dyktando. Do Komitetu tego jednolite wybrani zostali pp.: ks. Ogiński z Plungian, Zygmunt Węclawowicz i Stanisław Kogoniewski; na zastępców: Edward Kudrewicz, Władysław Meysztowicz i Zdzisław Lądkiwicz.

Termin nadzoru do biura T-wa w Poniewieżu zebranych przez pełnomocników sum postanowiono przedłużyć narazie do 15 (28) września r. b.

St. Wiśniewski.

Straty armii austriackiej.

W komunikatach sztabu Wodza Naczelnego, ogłoszonych w numerze wczorajszym „Kurjera”, wymienione są oddziały wojsk austriackich, które poniosły większą lub mniejszą stratę przy ofensywie armii rosyjskiej na Galicję wschodnią.

Podajemy kilka bliższych szczegółów dotyczących tych oddziałów.

W d. 15 (28) b. m. pod Laszczowem nieopodal Tomaszowa w gub. lubelskiej została rozbita cała XV dywizja i zdobyty sztandar 65 pułku. Dywizja ta wraz z dywizją XXVII wchodziła w skład korpusu VI, węgierskiego ze sztabem zwykle stojącym w Preszburgu. Obejmował on pułki rekrutujące się z ludności mieszanej Królestwa Węgierskiego z przewagą słowian. Pułk 65 piechoty, należący do dywizji XV, składał się w połowie z węgier i w połowie z rusinów.

W kilkunastu walce o forty, broniące dostępu do Lwowa, zakończonych w d. 19 sierpnia (1 września) porażką armii austriackiej, armię tę składały korpusy III, XI i XII, oraz część korpusów VII i XIV. Z nich korpus III (sztab w Gracu) składał się z pułków niemiecko-słowacko-włosko-ruskińskich mieszanych. Korpus XI (sztab we Lwowie) obejmował przeważnie pułki mieszane polsko-ruskińskie, jedynie pułki 55 piechoty, 30 strzelców i dwa pułki ułanów obrony krajowej rekrutowały się wyłącznie z rusinów. Korpus XII (sztab w Hermanstadzie) posiadał głównie rumuńskich i niemieckich razem zmieszanych w pułkach pieszych i dwa pułki huzarów czysto węgierskich. Korpus VII węgierski (sztab w Temeswarze) składał się z pułków mieszanych węgiersko-rumuńskich z dodatkami serbskich i bośniackich i dwóch pułków huzarów czysto węgierskich. Wreszcie korpus XIV innsburski posiadał 6 pułków piechoty i strzelców wyłącznie z niemieckich żołnierzy, 3 pułki czesko-niemieckie i 2 pułki ułanów czysto czeskie.

Informacje i pogłoski.

Zwiększenie opłat pocztowych i telegraficznych.

Od 20 b. m. (2 września) zaczęła obowiązywać nowa taryfa pocztowo-telegraficzna w państwie rosyjskim. Wszystkie operacje pocztowe, opłacane dotychczas 7-miu kopiejkami, będą obecnie opłacane 10-ciu kopiejkami. Wszystkie przesyłki pocztowe, za które pobierano dotychczas 3 kop., oddad kosztują 5 kop. Nie wyłączone są również z tej operacji pocztowych, które opłacane być mają 5-ciu kopiejkami markami. Za list polecony pobierana będzie opłata 17-mio-kopiejkowa a 10-ciu kopiejkowa.

Co zaś dotyczy telegramów, prócz wprowadzonej dodatkowej opłaty 15 kop. za każdy telegram, za telegramy miejskie pobierana będzie od słowa nie jedna kopiejka, lecz dwie, za pozamijskie zaś depesze oddad płacić trzeba nie 5 kop., lecz 7 kop. za słowo.

Zatrucie spirytusu denaturowanego.

Jak wiadomo, departament akcyzy, począwszy od 16 (29) b. m., oddał na sprzedaż spirytus denaturowany ze zmniejszoną ilością pierwiastków trujących w obawie, że niektóre z tych pierwiastków, otrzymywane z zagranicy, mogą przedwcześnie się wyczerpać. Z okazji tej skorzystali alkoholicy i w niebawem dotychczas ilości zaczęli konsumować spirytus denaturowany, co pociągnęło za sobą w państwie mnóstwo wypadków śmiertelnych. Aby temu zapobiec, departament akcyzy od 19 b. m. (1 września) oddał na sprzedaż spirytus denaturowany z podwój-

ną ilością pierwiastków trujących. W obecnej postaci spirytus ten jest nietylko wstrętny w smaku, ale przedewszystkiem niezwykle trujący. Byłoby pożądanym, aby o tej zaszłej zmianie w preparowaniu spirytusu do palenia zawiadomienie zostało najkajnsze wstawić ludności dla uniknięcia okropnych następstw używania tego spirytusu do picia.

Uwolnienie Kornela Makuszyńskiego.

Poeta Kornela Makuszyńskiego wojna zaskoczyła u krenych na Litwie. Jako poddany austriacki, został on wydany wraz z żoną do gub. komarskiej za Wolę i przebywał tam około trzech tygodni we wsi Krasnoje. W tych dniach p. gubernator kowieński pozwolił powrócić pp. Makuszyńskim do gubernii kowieńskiej, gdzie zamieszkuje obecnie, za poręką kół obywatelskich. Z wielką gotowością złożyli tę porękę: dyrektor banku wileńskiego, p. Władysław Meysztowicz i właściciel dóbr, p. Michał Bażeński.

Egzaminy lekarskie.

Posel Harniewicz sprawdził w ministerium oświaty pogłoskę o prawie zdawania egzaminów państwowych w Rosji przez poddanych rosyjskich, posiadających dyplomy lekarskie uniwersytetów zagranicznych. Posel stwierdził, że dla zdawania takiego egzaminu nie jest obowiązkowe posiadanie matury rosyjskiej. Komisje egzaminacyjne działają przy wszystkich uniwersytetach, oprócz warszawskiego, petersburskiego i dopracskiego. Egzaminy trwać będą od dnia 20 b. m. (2 września) do d. 15 (28) września.

Biskupi warszawski i kowieński w Niemczech.

„Wieczernie Wremia” pisze, że nie otrzymano żadnych wiadomości o zatrzymanym w Niemczech J. E. arcybiskupa warszawskiego ks. Kakowskim i J. E. ks. biskupa kowieńskiego Karwiczu. Nie wiedzą nic o nich ani w Petersburgu ani w diecezjach.

WIADOMOSCI BIEŻĄCE.

— **Kalendarzyk.** Dziś, w piątek — św. Symfonia i Tymoteusza, węd. now. st. — św. Rozalii P. Jutro — św. Filipa i Benjamina, węd. now. st. — św. Wawrzynia Justyn.

— **Temperatura.** Dziś o g. 1 w noc termometr Reauna wskazywał + 8°.

WIADOMOSCI KOŚCIELNE.
— **W katolickiej akademii Duchownej** w Petersburgu rozpoczyna się w zwykłym czasie wykłady. Zjazd alumnów rozpocznie się w d. 1 (14) września.

SZKOŁY.
— **Pociągi uczniowskie** z Landwarowa i Nowej Wilejki do Wilna i odwrotnie już zaczęły kursować od wczoraj.

— **Lekcje w gimnazjum** im. Cesarza Aleksandra rozpoczęły się od Srody ubiegłej we wszystkich klasach.

SPRAWY MIEJSKIE.

— **Sprawa braku pracy.** Onegdaj odbyło się pierwsze posiedzenie komisji miejskiej, powołanej dla przedsięwzięcia środków przeciwko coraz bardziej zwiększającemu się brakowi pracy. Posiedzenie zajął prezydent miasta p. Węclawski, poczem odbyły się wybory prezydium. Na prezesa komisji powołano został radny Mochow i na wiceprezesa radny Nowicki.

Zanim przedsięwzięć jakiegokolwiek środki zaradkowe, komisja postanowiła przedewszystkiem zebrać dane o rozmiarze przymusowego bezrobocia. W tym celu na drugie posiedzenie, które odbędzie się dziś, zostali zaproszeni przedstawiciele zawodowych organizacji robotniczych, oraz towarzystwa rolnicze, które już posiada sporo materiałów w tej sprawie. Mając na względzie ogrom czekającej pracy, komisja postanowiła wzmocnić skład swój przez powołanie kandydatów z prawem głosu decydującego.

— **Spór z monasterem.** Dnia 29 czerwca kupiec Aleksander Cytrynowicz podał na imię gubernatora wileńskiego skargę z tego powodu, że z rozporządzenia przełożonej wileńskiego prawosławnego, maryjskiego klasztoru żeńskiego za prawo handlu na placu Antokolskim w dzień św. Piotra i Pawła pobrano od Cytrynowicza 7 rub.

Gubernator skargę tę przesłał do wileńskiego Zarządu miejskiego z poleceniem dostarczenia mu wszystkich materiałów w tej sprawie. Wobec tego Zarząd miejski przedstawił gubernatorowi następujące wyjaśnienie:

Jarmarki na dzień św. Piotra i Pawła odbywały się na placu Antokolskim z dawien dawna. Nikt nigdy nie ścigał od kupców żadnych opłat. Powołując się na odpowiednie punkty ustawy, Zarząd miejski stwierdza, że tylko on ma prawo rozporządzać się targami i placami miejskimi, brać od

kupców opłaty za prawo handlu na nich. Co się tyczy placu Antokolskiego, to Zarząd miejski nigdy opłat podobnych nie brał. Jeżeli klasztor maryjski ma jakieś pretensje do placu Antokolskiego, to powinien ich słuszność wykażać sądowo. Pobieranie opłat przez przełożoną klasztoru jest bezprawem, którego gubernator powinien zabronić.

ROZNE.

— **Redakcja i administracja „Tygodnika Rolniczego”** zawiadamia, że wszelkie wiadomości o czasowym zawieszeniu wydawnictwa są zupełnie bezpodstawne: „Tygodnik Rolniczy” wychodzi i będzie nadal wychodził bez wszelkiej przerwy w zwykłym czasie.

— **Do polskiego komitetu pań** dla niesienia pomocy rannym wpłynęły następujące ofiary:

Ofiary 3-rublowe złożyli: pp. Konstancja Salmonowiczowa, Maria Umiasłowska, Lila Umiasłowska, Jadwiga Cywińska, Helena Niedziałkowska, hr. Michalowski, Chłapowska, Kalkowska, Chładowska, Wanda Chładowska, Irena Chładowska, hr. Ludwika Chładowska, hr. Maria Platerówna, Julia Giecwiczowa, Zofia Kogoniewska, Katarzyna Brochocka, Stefania Monikowska, bar. Zofia Hartingowa, Raczynska, Helena Umiasłowska, Łukowska, Brenzsteinowa, Jabłonska, Gruszeńska, Jadwiga Hattowska, hr. Józefowa Tyszkiewiczowa, Wolska, Władysława Brochocka, Strawińska, Rodziewiczowa, Emilia Węclawska, Emma Dmochowska, Maria Tromszczyńska, Stefania Tromszczyńska, Helena Wyleżyńska, Bronisława Kamińska, Nagrodzka, Zofia Kościłowska, Godlewska, Ikonowiczówna, Moksiewiczówna, Matylda Dembowska, Bronisława Skirmuntówna, Dłużewska, Czarnocka, Michniewiczowa, Kazimiera Milewska, Maria Leska, Ada Leska, hr. Jadwiga Czapka, Melanija Jundziłłowa, Wanda Hrebicka, Zylńska, Ludwika Życka, Justyna Umiasłowska, Józefa Minykowa, Eliza Romanowa, Melanija Szostakowska, Ada Bernowa, Broniewiczowa, Maria Łycka, Maria Zahorska, Emilia Zahłobka, Stefania Zahłobka, Maria Zahłobka, Jadwiga Brozowska, Antonina Boskowska, baronowa Drowie, Zofia Zaleska, Eliza Kozakiewiczowa, Lala Tukałłowa, Bobitarska, Maria Romanowa, hr. Maria Platerówna, Zofia Kiecwiczowa, Felicja Chładowska, Maria Konek, Bronisława Zukowska, M. Zukowska, Helena Zukowska, Tomalowa, Zofia Paszkowska, Bejnarowiczówna, Elżbieta Mikutiewiczowa, Zofia Osiecińska, Dąkiewiczówna, Maria Bednarzewska, Wanda Kulwińska.

— **Pr. Helena Niedziałkowska** 3 rub. Kalkowska 1 rub. Zofia Kogoniewska 2 rub. hr. Tyszkiewiczowa 3 rub. Br. Kamieńska 3 rub. Zofia Umiasłowska 50 kop. Karol Salmonowicz 28 rub. wygra. umi. zakład 1 rub. Michał Brozowski 3 rub. Lala Tukałłowa 5 rub. baronowa Zofia Hartingowa 100 rub. Dąkiewicz 2 rub.

Oprócz tego wiele osób ofiarowało pościel, bieliznę i t. d.

Przewodniczącą komitetu księżna Michalowa Ogińska wyraża serdeczne podziękowanie wszystkim ofiarodawcom.

— **Pozostali za granicą.** P. Konstanty Rulitowski (st. Pohorelec gub. mińskiej, maj. Czernichów Górny) uprasza o łaskawe informacje o Rulitowskiej Ludwiece z ziemi Nowogródzkiej, która w chwili wybuchu wojny znajdowała się w Karlsbadzie, Parkstrasse 51, British Hotel.

— **Pracownicy rolni.** Sekretariat Towarzystwa rolniczego w Wilnie podaje do wiadomości, że w dniu 21 sierpnia r. b. zgłosiło się oficjalistów i służby dworskiej 7, najemników do robót polowych 18 osób, w tem 7 mężczyzn i 17 kobiet. Zgłoszeń od ziemian otrzymano 3. Umówiono 7 robotników do robót polowych po 8 rub. miesięcznie.

Ogółem aż do dnia 21 sierpnia r. b. poszukujących pracy zgłosiło się 289.

Od 1 września potrzeba będzie 175 kobiet do kopania ziemniaków.

— **Komunikacja bezpośrednia.** Wprowadzone zostały wagony komunikacji bezpośredniej Wilno—Insbürg (Wystud).

— **Oddanie pod sąd.** Został oddany pod sąd wil. izby sądowej pisarz gminny z pow. bobrujskiego gminy horeckiej, Brytwicz. Pozostaje on pod zarzutem, że w celu osobistego zysku wydał urzędowe świadectwo dwóm włościanom tej gminy, stwierdzające, że chłopi ze wsi Jazły przysługujące prawo pastwiska dla bydła w lasach dóbr Wierchuszyno, które to prawo w rzeczywistości nie istnieje.

— **Przekraczanie taksy.** Handlarze wileńscy znowu zaczynają zapominać o obowiązującej taksie. Tak, na przykład,

za piasek cukrowy biorą w kramikach 15 kop. za funt, lub nie sprzedają go wcale.

W tych dniach dozorca miejskiej policji gospodarzył Gintowt, spisał protokół na małą Hurwiczów, utrzymującą jatkę przy ul. Wilkomierskiej d. Nr. 11, za to, że pobrali oni od kupujących Olimpij Rymdziejonek po 3 kop. na funkcję mięsa wędzić, niżni wskazuje taksa.

Zaś handlarze wieprzowiny, ażeby obić takse, świeże mięso posypują sobie i sprzedają już jako solone po cenie wyższej.

PROWINCJA.

— **Dynebureg.**

Główny naczelnik dyneburskiego okręgu wojennego ogłasza następujące postanowienie obowiązujące:

„Zabrania się w rejonie dyneburskiego okręgu wojennego skupować w celu podniesienia cen i sprzedaży według cen wyższych ponad normy, wskazane przez zarządy miejskie i ziemskie, wszelkie produkty żywnościowe, niezbędne dla czynnych armii: mąkę, żyto, kasze, owoce, sianko, konie i in. a także i opał. Winni nieczekowania niniejszego postanowienia obowiązującego ulegają wzięciu na termin do 3 miesięcy lub karze pieniężnej do 3 tys. rubli.”

Z Królestwa.

— **Ze szkół.** Od Srody d. 20 (2 września) rozpoczęły się w Warszawie wykłady we wszystkich szkołach prywatnych, meskich i żeńskich.

— **Powrót.** Powrócił do Warszawy urzędniczy i oficjalistów komor celnych, zamkniętych od wybuchu wojny na zachodniej granicy Królestwa Polskiego, oraz urzędniczy zarządu kolei Nadwiślańskiej.

— **Dwór celny.** Na granicach miasta Warszawy został nadzwyczaj wzmocniony i obostrzony z powodu ustąpienia kordonów granicznych w niektórych guberniach Królestwa Polskiego i stwierdzonego, skutkiem tego, dowozu w złab kraju i do Warszawy kontrabandy.

— **Straty Kalisza.** Kupcy żydowscy z Kalisza, znający wartość towarów, zrabowanych i zniszczonych w sklepach przez Niemców, obliczają straty na sumę 8,000,000,000 rub.

Niezmienne ciekawy fakt podają gazety żydowskie („Haint” 191), pisząc, że Niemcy nie zniszczyli ani nie podpalili żadnej fabryki w Kaliszu. Przyczyna ma być to, że niemieckie fabryki maszyn (fiatcarskich i koronkarskich, którzy pełno w Kaliszu) zwróciły się do komendanta z prośbą, ażeby ochronił ich majątek, gdyż maszyn po większej części nie były jeszcze zapłacone.

Fakt ten stwierdza, że niszczenie Kalisza odbyło się przez Niemców planowo, w celach barbarzyńskich, skoro mieli czas porozumieć się z firmami różnymi w Niemczech.

— **Ostrożniejsi.** W paśmie Królestwa, sąsiadującym z działaniami wojennymi, ludność, w celu zabezpieczenia się przed szpiegami, nie wpuszcza do wsi obcych i pod żadnym pozorem nie udziela im noclegu. Nawet osoby, powracające lub unikające z miast, zajętych przez nieprzyjaciela, są traktowani podejrzliwie i zaraz po nakarmieniu wysyłani dalej.

— **Powrót na stanowiska.** Wydany został rozkaz do całego składu policji częstochowskiej, aby powróciła na miejsce służby i rozpoczęła pełnienie obowiązków. Gubernator piotrkowski, Jacewicz, powołał do Piotrkowa razem z urzędnikami administracji.

Z sa kordomu.

— **Włodzimierz Tetmajer.** Jak informuje warszawski „Kurjer” „Ponury”, potwierdza się prawda o pewno wiadomo, że w Jędrzejowie odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru poseł do wileńskiej Rady państwa, członek Koła polskiego w Wiedniu Włodzimierz Przerwa-Tetmajer.

Włodzimierz Tetmajer, pełen talentu artysta-malarz, brał znakomitego poety, ożenił się z włościanką z Bronowic i był jednym z najgorliwiejszych propagatorów zblizania się do ludu. Zyskał wielką miłość włościanstwa, które go uczyniło swoim poeem.

Tetmajer wstąpił do stronnictwa ludowego, był jednak jednym z pierwszych, którzy zwracali się do Stupinskim. Z początku wielki zwolennik hasła agitaacyjnych tak zw. Komisji Tymczasowej, wystąpił w ostatnich czasach przeciwko niej w ciężkich oskarżeniach, przyznawając się z bliska kulom działającemu zaręczeniu.

Ostatnio jednak wrócił do czynnego udziału w robocie militarnej na rzecz Austrii. Gdy go doszły

nie warszawskiego okręgu wojennego i przy dowództwie tegoż okręgu. Wyrocznia się nadzwyczajnym męstwem.

Mikołaj Martos, generał infanterji, urodził się w r. 1855 w gub. poltawskiej. Uczestniczył w wojnach: tureckiej, chińskiej i japońskiej. Od r. 1910 był pomocnikiem dowódcy wojsk okręgu wileńskiego i w r. 1911 objął dowództwo jednego z korpusów.

General Pesticz miał lat 48. Przed wojną był naczelnikiem sztabu korpusu, a następnie general-kwatermistrzem sztabu okręgu.

Przewożenie armji niemieckiej.

Telegraf donosi o przewożeniu przez Niemcy do Prus Wschodnich znacznej ilości wojsk, które dotąd operowały na froncie zachodnim belgijsko-francuskim. Jak dalece nie jest łatwym takie przewożenie z miejsca na miejsce większych mas zbrojnych dowodzą obciążenia wojskowe niemieckie, według których na przewożenie jednego korpusu niemieckiego w całym komplecie ze sztabem potrzeba 113 pociągów.

BIULETYN WOJENNY.

(AP.). Komunikat sztabu Wodza Naczelnego. W d. 19 b. m. kolumny nieprzyjacielskie usiłowały przezwyciężyć centrum naszego frontu pomiędzy Lublinem i Chełmem, powodzenie jednak przeżyło się na naszą stronę. Scigane przez nas resztki kolumny nieprzyjacielskich z pościgiem cofały się na południe, pozostawiając nam sztabem, 8 mitraliej i przeszło tysiąc jeńców.

W d. 20 b. m. uporczywie walki na całym froncie rozpoczęły się z nową siłą. Jeńcy austriaccy znawali, że II armja austriacka, stanowiąca zastęp na wschód od Lwowa została ogarnięta paniką. W najbliższych okolicach Lwowa w d. 20 b. m. zdobyliśmy jeszcze 28 armat. Wojska nasze na tym froncie bez zatrzymywania postępują naprzód.

Bagnet niemiecki.

Jeden z rannych oficerów przywiózł do Piotrogradu wśród innych trofeów: sztucer niemiecki z bagnetem. Bagnet, a raczej długi nóż wystrzony z jednej strony a z drugiej stanowi akurata — pila. Wyrwany z ciała straszny ów bagnet rozrywa się i kalectwo bez miłosierdzia. Takimi też bagnetami przecinają, a raczej przepiłują niemiecy druty kolczaste.

Straty niemieckie.

W gazetach berlińskich przerwało drukowanie listy zabitych. Wyjaśnia się to tem, że w wielu pulkach niemieckich poległo dwie trzecie całego składu oficerskiego. Ogółem dotychczasowe straty niemieckie w zabitych i rannych wynoszą przeszło 100.000 żołnierzy.

W Berlinie urzędowo zawiadomiono ludność, że po bitwie pod Helgolandem oprócz trzech krawców, dwóch torpedowców i 2-eh branderów, brak jest jeszcze jednego małego krawownika minowego.

Dział obciążające niemieckie.

Rolę decydującą w oblężeniu przez Niemców twierdzy belgijskiej odegrały nowe działka niemieckie firmy Kruppa, których istnienie było dotychczas tajemnicą dla wszystkich ze wyjątkiem sztabu niemieckiego i ludwisarni, w której odlane zostały.

Teraz dopiero wyjaśniło się, że te nowe działka obciążają, są to właściwie moździerze o średnicy wylotu 42-centymetrowej. Poisk leci na odległość 16 kilometrów. Siła uderzenia tak dużego pocisku jest olbrzymia. Działko może być użyte tylko do oblężenia twierdzy i miast, zaś w walce w polu i na statku działka takie jest bezużyteczne. Z powodu ciężaru, przewóz moździerza niemieckiego jest wielce utrudniony nawet przy dobrych drogach szosowych.

Batogi niemieckie.

(AP.). Podczas oględzin krawownika niemieckiego „Magdeburg” wysadzonego w powietrze na wybrzeżach rosyjskich, w każdej kajuście oficerskiej znaleziono ostepmowany, urzędowy batóg ze sładami częstego użycia na plecach majtków.

Sterowce niemieckie.

Podobno liczba sterowców systemu Zeppelina w armji niemieckiej już wkrótce zostanie doprowadzona do 32.

Ucieczka eskadry niemieckiej.

Pisma wieczorne w Kopenhadze wydały 19 bm. (1 września) nadzwyczajne dodatki z zawiadomieniem, że eskadra niemiecka, krążąca na wodach Dalekiego Wschodu, uakryła się przed japońskimi statkami wojennymi w Szanghaju.

Ks. Ruprecht Bawarski w niewoli.

Ks. Ruprecht Bawarski, główny dowódca wojsk bawarskich w Lotaryngji, wzięty został do niewoli i przewieziony do Paryża, skąd odesłany zostanie w głąb Francji.

Ks. Ruprecht Bawarski, jak się okazuje, wzięty został do niewoli przypadkowo. Z niewielką swiżką wyjechał on na pierwszą wylot i skreśliwszy do lasu wpadł na silny patrol francuski. Żołnierze, spostrzegłszy czterech oficerów niemieckich, dali do nich ognia: dwóch zabili, a dwóch pozostałych, którzy zaczęli uciekać, wzięli do niewoli. Ks. Ruprecht Bawarski długo nie chciał

wymienić nazwiska, lecz przewieziony do głównej kwatery gen. Joffre'a skonfrontowany został z gen. Pau, który poznał w nim następcę tronu Bawarii.

Na zapytania, jak się nazywa ks. Ruprecht Bawarski stałe odpowiadał: — Ich habe keine Name.

Amnestja w Niemczech.

(AP.). Z Kopenhagi donoszą, że cesarz Wilhelm podpisał reskrypt, udzielający amnestji wszystkim poddanym, którzy uchylając się od powinności wojskowej wyemigrowali bez pozwolenia, o ile ich w ciągu trzech miesięcy zjawia się do szeregów.

Z frontu zachodniego.

(AP.). Komunikat urzędowy francuskiego min. wojny z d. 20 bm. donosi: „Na prawym skrzydle naszego korpusu kawalerji niemieckiej, kierując się ku lasom pod Compiegne w d. 19 bm. starł się z wojskiem angielskim, które zabrało Niemcom dziesięć armat.

Inny korpus konnicy francuskiej przesunął się do linii Soissons — Aizy le Chateau.

W okrogu od Rethel do rzeki Mozy niemiecy nie okazali żadnej akcji czynnej.

W Lotaryngji wojska francuskie w dalszym ciągu posuwają się naprzód wzdłuż prawego brzegu Saint Ouen.

Na południu sytuacja bez zmiany, niemiecy wzdłuż pod Belfortem pozostawili korpus obserwacyjny.

Na południu w okolicach Lille, Arras, Donai, Bethune i Lens, Niemców nie zauważono.

Z Belgji donoszą, że oddziały wielu korpusów piechoty niemieckiej przewożone są przez Belgję w kierunku zachodnim.

(AP.). W dniu 21 b. m. (3 września) ogłoszone zostało urzędowo w Paryżu o czasowym przeniesieniu rządu do Bordeaux. W ogłoszeniu rzeczonem powiedziano, że władze wojskowe Paryża uznają za właściwe przenieść rezydencję władz państwowych do innego miasta, zbliża się bowiem moment, że Paryż będzie osia, około której obracać się będą armje operujące, nie mówiąc już o tem, iż niemiecy mogą nagle zaatakować okopy Paryża. Właściciel wtem jest, by rząd nie znajdował się w tym czasie w stolicy. Władze wojskowe nie wątpią, że w ciągu dni najbliższych Paryż stanie się punktem środkowym, ku któremu ściągają będą armje czynne, wobec czego bezwarunkowo trzeba nadać Paryżowi charakter wyłącznie centrum wojennego.

(AP.). Z Antwerpii donoszą: W d. 20 bm. rano sterowiec „Zeppelin” unosił się nad Belgją północną i usiłował kraść nad Antwerpią, jednakże ogień dział fortecznych nie pozwolił mu zbliżyć się do fortów. „Zeppelin” rzucił sześć bomb, następnie rzucił bomby około stacji i w parku Rossignolle, w pobliżu dwóch szpitali. Bomby uszkodziły gmachy, na których powiewały flagi „Czerwonego Krzyża”. Dwunastu ludzi zostało rannych bombami porażonych. Bomby rzucone z „Zeppelina” są pokryte cienką powłoką i napelnione specjalnego rodzaju kulami, obciążeniami na zadawanie ciężkich porażen. Takich samych bomb używała we Francji znana banda złooczyńców Bonnota.

Korespondent gazety „Times” przytacza niektóre szczegóły niezwykle śmiałego lotu lotników francuskich nad twierdzą niemiecką w Metz. Podczas lotu tego zniszczono kilka hangarów dla „Zeppelina”.

Lejtnant Cesary i kapral Prudhonne wzięli się na swych aeroplanach w Verdun. Polecono im dokonać szczegółowego wywiadu i o ile to będzie możliwe, zniszczyć hangary dla sterowców w Metz.

Lejtnant Cesary leciał nad linją fortów na wysokości 2.700 metrów, a kapral Prudhonne na wysokości 2.000 metrów. Artylerja niemiecka, zobaczywszy lotników francuskich, zaczęła energicznie ich ostrzeliwać.

Lotnicy musieli lecieć pod gradem wzbijających granatów. W tej chwili motor w samolocie Cesary'ego przestał działać. Postanowili więc nie opuszczać się, dopóki misji swej nie spełni, Cesary zastosował lot falisty, i w tej chwili, budząc podziw swą zimną krew, rzucił swą bombę.

Po kilku minutach motor znów zaczął działać. Wśród dymu granatów niemieckich trudno było zauważyć, gdzie spadła bomba, lecz, według obliczeń, należy przypuszczać, że Cesary trafił w hangary.

W tem samem prawie miejscu rzucił swą bombę i Prudhonne. Do aeroplanów dano sekci strzałów, lecz szczęście sprzyjało dzielnym lotnikom francuskim, którzy zdrowo powrócili do armji.

Z Francji.

Korespondent „Birz. Wied.” pod datą 19 bm. (1 września) telegrafuje z Paryża, że francuzi na wszystkie zmiany strategiczne Niemców ze swej strony odpowiadali zmianami swych planów. Armje francuskie walczą ze zmiennem szczęściem, lecz zachowują w nieetykalności swoją organizację i nieprzyjacielowi ni-

gdzie nie udało się wprowadzić dezorganizacji w szeregi francuskie.

W Wogezach trwają uporczywe walki, mające większe znaczenie dla wyniku kampanji, niż pochod niemiecki z zachodu, gdyż siły niemieckie, operujące na lewym skrzydle francuskiem, są niewystarczające, aby stanowić groźne niebezpieczeństwo dla fortyfikacji Paryża. Generalissimus organizuje nową armję rezerwową dla obrony Paryża.

MANIFEST RZĄDU FRANCUSKIEGO.

(AP.). W d. 21 b. m. prezydent i rząd ogłosili manifest do narodu, w którym powiedziano, że w celu spokojniejszej pracy dla dobra Francji instytucje rządowe i społeczne winny być czasowo przeniesione z Paryża. Bez wycieńczenia i przerwy prowadzona będzie wojna światła w obronie honoru narodowego i przywrócenia podeptanego prawa. „Cierpieć i walczyć”, takie być winno hasło armji związkowych, póki Francja z Anglią na morzu nie złamie Niemców i póki rośnięcie kontynując ofensywę ku sercu Niemiec, nie zadadzie ciosu decydującego. Wszędzie powstania francuzi w obronie niezaleźności kraju, ale żeby nadać ich walce siłę groźną dla wroga, niezbędnym jest, by rząd był swobodnym w swych czynnościach i dlatego w myśl propozycji wojskowych władz Paryża, rząd przenosi czasowo swoją rezydencję do takiej prowincji, gdzie może być zupełnie wolnym w porozumieniu się z całym krajem. Rząd wzywa członków Izby prawodawczych, by nie wyjeżdżali z kraju, i opuszcza Paryż po zarządzeniu wszelkich środków ku obronie Paryża. Manifest kończy się słowami: „Naród, który nie chce zgiąć i obrony swego istnienia nie porzuci pomimo wszelkich ciśnień i oiar, może być pewny, że zwycięży”.

DIKTATURA W PARYŻU.

Wojenny gubernator Paryża ogłoszony został dyktatorem. Wszyscy cudzoziemcy zamieszkali w Paryżu wezwani zostali pod broń.

Z Brukseli.

Pisma paryskie wydrukowały pełne oburzenia artykuły o grabiarstwie przez Niemców z muzeów brukselskich najcenniejszych dzieł sztuki. Oburzenie francuzów powiększył jeszcze ogłoszony przez „Echo de Paris” komunikat komendanta wojennego w Brukseli, zawiadamiający mieszkańców, że wszystkie cenniejsze gniazdy miejskie, a w pierwszym rzędzie starożytny ratusz, są podminowane i będą wysadzone w powietrze przy najmniejszej próbie oporu względem władz niemieckich, z powodu zmniejszenia załogi niemieckiej. Dzienniki wyrażają obawę, że niemiecy są zdolni do podobnego barbarzyństwa, czego zresztą dali dowód w Louvain.

Na Adriatyku.

(AP.). W d. 20 bm. flota francuska bombardowała port i reid Kattaro. Zburzono kilka budynków.

GROŻBA WŁOCH.

Poselstwo jednego z wielkich mocarstw w Piotrogradzie otrzymało od swego rządu wiadomość, że San Giuliano oświadczył postawie tureckiemu w Rzymie o konieczności przestrzegania ścisłej neutralności przez Turcję w obecnej wojnie, wobec tego, że rzucenie pożaru na półwysp Bałkański może spowodować pogwałcenie interesów włoskich, których obrona ze swej strony znieśli do czynnego wystąpienia Włochy. Rząd rzymski postanowił nie przedsiębrać czynnych wystąpień w wojnie światowej i nie dopuścić do wybuchu powszechnej wojny na Bałkanach.

Z TURCJI.

(AP.). W d. 20 b. m. przybył do Konstantynopola Talaat bej i zaraz odwiedził W. Węzira. Jak wiadomo, Talaat bej wyjeżdża do Bukaresztu i Sofji wybadając jakie stanowisko zajmą Bułgaria i Rumunja, w razie czynnego przyłączenia się Turcji do trójprzymierza przez wystąpienie przeciwko Rosji.

Termin mobilizacji w Turcji znów został przyspieszony — powoływani są do szeregów nawet ci, którzy nigdy nie służyli w wojsku, z nich bowiem mogą być utworzone kadry tak zw. wojsk pomocniczych.

Propozycja turecka.

Wpływowa gazeta rumuńska „A. dwernu” demaskuje misję Talaat-beja w Bukareszcie w czasie jego ostatniego pobytu. Według tego pisma, Talaat-bej w imieniu Porty proponował Rumunji współdziałanie w zmiennie traktatu bukarzeszkiego. Talaat-bej oświadczył, że Austria i Niemcy pragną utworzenia związku Bułgaria, Rumunji i Turcji. Według planu austro-węgierskiego Turcja atakuje Grecję, za co otrzyma po ukończeniu wojny Trację. Drugim etapem projektu austro-węgierskiego na Bałkanach jest wystąpienie Bułgarii, która powinna napasać na Serbię i tem samem uwolnić wojska austriackie z granicy serbskiej. Za napad na Serbię Bułgaria otrzymała część Macedonii i północną Albanję. Bezosrednio Rumunji Talaat-bej zaproponował wspólne wystąpienie z Turcją i Bułgarią za co Rumunja otrzyma ogromny okręg w dolinie Timoka.

Podobno propozycje Talaat-beja zostały przez Rumunję odrzucone.

Stany Zjednoczone i Niemcy.

W Piotrogradzie otrzymano wiadomość, że poseł Stanów Zjednoczonych w Londynie złożył oficjalne oświadczenie holenderskiemu ministrowi spraw zagranicznych, jako przesyłki konferencji w Haadze, że jeżeli Niemcy rzucą na Brukselę lub Paryż choćby jedną bombę, lub wywożą choćby jeden obraz lub dzieło sztuki, Stany Zjednoczone zerwą stosunki dyplomatyczne z Niemcami i będą uważać siebie za wolne w dalszym postępowaniu.

Koalicja państw neutralnych.

Prezydent Stanów Zjednoczonych Wilson organizuje specjalną koalicję z państw neutralnych, Holandji, Hiszpanji, Portugalji, Chin i Stanów Zjednoczonych dla likwidacji wojny europejskiej. Państwa neutralne powinny wystąpić w charakterze arbitrów.

OSTATNIE TELEGRAMY.

BIULETYN WOJENNY.

Pietrograd. (AP.). 21 b. m. Z głównego zarządu sztabu generalnego: Według otrzymanych teraz wiadomości walki w d. 20 sierpnia (2 września) były dla wojsk rosyjskich pomyślne. W celu przeciwdziałania zamiarom austriaków przerwania rosyjskich linii dokonano szybkiego uderzenia, które zakończyło się zwycięstwem. Przeciwnik pociągnięto cofnął się, oddając jako trofea: sztaber, mitraljezy i wielu jeńców.

WZIECIE LWOWA I HALICZA.

PIETROGRAD (AP.). D. 21 b. m. TELEGRAM WODZA NACZELNEGO DO NAJBLIŻSZEJ PANI Z D. 21 SIERPNIA 1914 R. „Z NIEMOWPOWIEDZIANIA RADOŚCIA, ZŁOŻYWSZY DZIĘKOWANIE MODŁY BOGU, DONOSZE WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI, ŻE ZWYCIĘSKA ARMJA GENERALA RUZKIEGO, DZIŚ O GODZINIE 11 RANO ZAJĘŁA LWÓW, A ARMJA BRUSŁOWA HALICZ. PROSZE O NAGRODZENIE GENERALA RUZKIEGO ZA WSZYSTKIE WALKI POPRZEDNIE KRZYŻEM ŚW. JERZEGO KL. IV, A ZA WZIECIE LWOWA KRZYŻEM ŚW. JERZEGO KL. III, GENERALA ZAŚ BRUSŁOWA ZA WSZYSTKIE WALKI KRZYŻEM ŚW. JERZEGO KL. IV. SZCZEGÓŁOW JE SZCZE NIEMA. GENERAL-ADJUTANT „MIKOŁAJ”.

NIE WIEDZA.

Kiów. (AP.). Wzięci do niewoli żołnierze armji austriackiej, polacy, nie wiedzieli nic o odezwie Wodza Naczelnego do narodu polskiego.

ZAMKNIĘCIE TOW. NIEMIECKO-KIEGO.

Rewel. (AP.). 21 bm. Z rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych zamknięto stało „niemieckie Tow. Estlandji” i jego filje powiatowe.

WYJAZD Z PARYŻA.

Paryż. (AP.). 21 b. m. Poincaré i rząd w nocy wyjechali do Bordeaux.

NASTROJ W PARYŻU.

Londyn. (AP.). Korespondent paryski „Daily Chronicle” donosi o masowym wyjeździe ludności z Paryża. Główną sprawą chwili jest pobór rekrutów. Wezwanie do powinności wojskowej ponaklejało w wielkim formacie na ścianach, na omnibusach, taksometrach i t. d. Gazety drukują artykuły, wzywające do broni. Kobiety pełnią funkcje werbowe. W teatrach, restauracjach i innych lokalach publicznych wygłaszane są mowy nawołujące do wstępowania do szeregów. Werbunek cieszy się powodzeniem. Tysiące mężczyzn zgłasza się na punkty zbornie i wszyscy idą z ufnością w przyszłe zwycięstwo.

Z BELGJI.

Londyn. (AP.). D. 21 b. m. Z powodu zniszczenia przez Niemców komunikacji kolejowych, pomiędzy Brukselą a Liege kursują omnibusy. Podróż trwa dwa dni. Gubernator Brukseli ustalił kurs marki niemieckiej 125 centimów. W Ostendzie władza znajduje się w rękach angiolków — Niemców niema w mieście i okolicy. Gazety donoszą, że jeden z aeroplanów rzucających bomby na Paryż, został podstrzelony w bliskości Szampanii. Dwaj lotnicy niemieccy zabici.

OKRUCIENSTWA AUSTRIACKIE.

Nisz. (AP.). 20 b. m. Przy żołnierzach austriackich znaleziono rozkazy o zachowywaniu się wobec ludności serbskiej. Serbowie, powiedziano w tym rozkazie, przejeżdżają nienawistnością do austriaków nie należy wobec nich okazywać ludzkości i rycerskości. Serbowie spotkani na terytorjum serbskiem w ubraniu cywilnym ale z bronią, winni być natychmiast zabijani. Wkraczając do wsi serbskiej, żołnierze powinni brać zakładników, najlepiej duchownych, nauczycieli i rolników. W razie choćby jednego wystrzału we wsi do żołnierzy, zakładników rozstrzelować. Każdy dom gdzie się okaże broń biźrycz, mieszkanców takiego domu wieszać. Na nabożeństwa w świątyniach serbskich pozwolić ale bez kazań i w obecności oddziału austriaków. Każdy serb spotkany za miastem, wsią lub w lesie winien być uważany jako członek bandy ukrywającej broń i każdy taki winien być zabity na miejscu. Rozkaz ten podpisany przez generała Horchsteina.

NA MINIE.

Kopenhaga. (AP.). D. 21 b. m. Na

morzu Północnem, około Nordschiell, parowiec szwedzki „Sw. Paweł” wpadł na minę. Kapitan i załoga ocaleni.

Kopenhaga. (AP.). 21 bm. W Grimbsy parowiec duński „Kumma” wpadł na minę pływającą i został przez wybuch tejże zatopiony. Załoga ocalona.

OPERACJA.

Londyn. (AP.). Księciu Albertowi, drugiemu synowi króla Jerzego, będzie zrobiona operacja „apendicetu”.

CONCLAVE.

Rzym. (AP.). Dn. 20 bm. rano znów nad koniem kapłany Sykstyński dwukrotnie ukazał się dymek, świadczący, że wybór Papieża nie odbył się jeszcze.

Rzym. (AP.). W d. 20 bm. (2 września) o godzinie 6-ej wieczorem po raz trzeci ukazał się dymek nad koniem kapłany Sykstyński.

WYBÓR PAPIEŻA.

Rzym. (AP.). 21 b. m. Na Papieża obrany został kardynał De la Niesia.

Rzym. (AP.). Nowy Papież Benedykt XV, urodził się w Geni w d. 21 listopada 1854, kardynałem mianowany został 25 maja roku bieżącego. W ostatnim czasie był arcybiskupem bolońskim.

OFIARY

dożone w „Administracji „Kurjera Litewskiego”.

Na polski komitet pań niesienia pomocy ranym Fr. Bryn 5 rb., Romuald Niewiarowski 2 rb., ku uczczeniu ś. p. Stanisława Szczęki poległego pod Filipowem Anna Wedziągolska 4 rb., zamiast kwiatów na grób ś. p. Józefa Kurmiana Ludwik Kurmian 4 rb.

Na dom Sere Jezusowego ku uczczeniu ś. p. Heleny Pulaskiej Michałina Szwedowa 3 rb.

Na ochrone Wilkomierska ku uczczeniu ś. p. Konrada Huszczy rodzina Rombowskich 3 rb.

Mapa Litwy i Białejrusi

z oznaczeniem miast, miasteczek, osad, większych wsi, parafii, dróg żelaznych, stacji kolejowych, dróg bitych i t. p. Cena mapy rb. 2, podklejanej na płótno rb. 3, przesyłka kop. 50. Dla prenumeratorów „Kurjera Litewskiego” rb. 1, podkl. na płótno rb. 2 — przesyłka kop. 50.

Przewodnik po Litwie i Białejrusi

zawiera wiadomości, dotyczące miast, osad, miasteczek i wsi Litwy i Białejrusi. Cena rb. 1, 2 — przesyłka rb. 1 kop. 20. Do nabycia w administracji „Kurjera Lit.” oraz w księgarniach.

Posady i prace.

Potrzebni są dwaj pomocnicy. Oferty: Zarząd dóbr Gielgudzkich, poczta Szaki gub. Suwalskiej. 42045

Rządca zarządcy potrzebni do dobrej wyprawy, złączając się osobie, albo przysłać kopje świadectw uprasza się. Witno, Wileński Bank Ziemski, do p. Jana Kleczewskiego, od 10-3 godzin. 41748

Mieszkania.

Dla uczniów pokój z utrzymaniem. Gubernatorska 5-23. Kępińska. 41501

Do wynajęcia mieszkanie z 3 pokojami, 2 1/2 pokoju z korytarzem, wszelkie wygod, elektryczność, do wynajęcia, mieszkanie sucha, ciepła, 1. etaż, 2-gie piętro. Botanična 9. 41745

Do wynajęcia mieszkanie z 3 pokojami, 2 1/2 pokoju z korytarzem, wszelkie wygod, elektryczność, do wynajęcia, mieszkanie sucha, ciepła, 1. etaż, 2-gie piętro. Botanična 9. 41745

Jeden lub dwa duże pokoje z meblami lub bez, telefon, elektryczność, do wynajęcia. Zawala 7 m. 6. Od 4 do 6 po pol. widzieć można. 41575

Mieszkanie do wynajęcia z 5, 4, 3, 2 pokojami, 5 p. drugie piętro, elektryczność, wodociąg. Tambowska 14 m. 6. 41678

Mieszkanie 5 pokoi, czerwanie, wszelkie wygod. Zaułek Jakobiński 12. 41501

Pokoje do wynajęcia w ścisłej bliskości do ul. Rossa, Białostocka 18. 42050

Pomieszczenie dla ucznia w nauczycielskiej szkółki państwowej, blisko zakładów naukowych. Utrzymanie dobre, konwarsja francuska, fortępan i troskliwa opieka zapewniona. Kamionka 5-6. 40902

Przy Zakretowej ulicy 27 do wynajęcia mieszkanie 7 pokoi, wszystkie wygod, elektryczność. Dowiedzieć się w nauczycielskiej. 41752

2 porządnie umeblovane pokoje z oddzielnym wejściem od frontu, od zarzątko do wynajęcia. Zarzecz, Popowska ul. 29-1. 41310

Obiady domowe. Portowa ul. 19-6. 1012

„Dzieje Porozbiorowe Litwy i Rusi”
w opracowaniu zaszczytnie znanego historyka
HENRYKA MOŚCICKIEGO.
wychodzą zeszytami in 8-o po 2 arkusze druku z licznymi ilustracjami
Cena zeszytu kop. 35, z przesyłką 40 kop.
Dla prenumeratorów „Kurjera Litewskiego” cena zeszytu kop. 25, z przesyłką kop. 30.
Zamówienia wraz z opłatą na „Dzieje Porozbiorowe Litwy i Rusi”
PRZYJMUA:
Administracja „Kurjera Litewskiego” w Wilnie, просп. S-to Jerz. 28, oraz wszystkie księgarnie w kraju i zagranicą.
Szczegółowy prospekt na żądanie wysyła się bezpłatnie.

Szkoła realna
K. MAZINGA w Moskwie,
ZNAMIENKA, MAŁY ZNAMIENSKI ZAULEK.
Bężytuje od r. 1877, ma wszystkie prawa szkół realnych. Składa się z siedmiu klas i jednej przygotowawczej. Egzamina rozpoczynają się 11 sierpnia. Rok szkolny 18 sierpnia. — Jest in ERNAT.
Telef. 421-81 St. Petersburg, wprost cerkwi Wozniesienaj 540-82 Ne 27, просп. Wozniesienaj

LECZNICA Wozniesieńska.
Przyjęcia chorych we wszystkich specjalnościach do oddziału stacyjnego.
(Chorzy umysłowi i na cierpienia zakaźne nie są przyjmowani).
Indywidualny sposób leczenia dokonywany według zasad klinicznych, najzupełniej odpowiada poglądom współczesnej nauki.
Przy leczeniu są pokoje oddzielne, oraz sale wspólne, — oddziały fizyko-terapeutyczny, wodolecznica, leczenie światłem, elektroterapia, prądy Arsonwala, gabinet röntgenowski, inhalatorium.
Leczenie chorego pozostaje pod kierunkiem lekarzy-specjalistów w Na konsylium zapraszani bywają profesorowie.

Pozostały w niewielkiej ilości egzemplarzy
„Spis fabryk i zakładów przemysłowych w Rosji”
wydawn. Domu Handlowego L. i E. Metz i S-ka, redagow. przez „Wiestnik Finansów”,
wys